

Saksframlegg

Saksgang:

Styre	Møtedato
Styret Helse Sør-Øst RHF	16. desember 2021

Sak 142-2021

Sørlandet sykehus HF – videreføring til konseptfase for akuttbygg Kristiansand

Forslag til vedtak:

1. Styret godkjenner at planleggingen for akuttbygg Kristiansand ved Sørlandet sykehus HF videreføres til konseptfase.
2. Styret legger til grunn at Sørlandet sykehus HF er prosjekteier for konseptfasen, basert på godkjent mandat fra Helse Sør-Øst RHF.
3. Administrerende direktør gis fullmakt til å godkjenne mandat for konseptfasen.

Hamar, 9. desember 2021

Terje Rootwelt
administrerende direktør

1. Hva saken gjelder

Denne saken er en oppfølging av styresak 045-2021; *Sørlandet sykehus HF –oppstart prosjektinnramming for nytt akuttbygg Kristiansand*. Styret orienteres om arbeidet som er utført i forbindelse med prosjektinnrammingen. Styret skal i tråd med gjeldende fullmaktstruktur for bygginvesteringer, godkjenne videreføring av prosjektet til konseptfase.

Prosjektet innebærer nybygg og ombygging ved eksisterende sykehus i Kristiansand, som skal romme somatiske mottaksfunksjoner, intensiv- og intermediærbehandling.

2. Hovedpunkter og vurdering av handlingsalternativer

2.1. Bakgrunn og tidligere styrebehandling

Styret ga i sak 045-2021 tilslutning til oppstart av prosjektinnramming for akuttbygg Kristiansand med følgende enstemmige vedtak:

1. *Styret godkjenner oppstart av prosjektinnramming for akuttbygg Kristiansand ved Sørlandet sykehus HF. Det skal legges til grunn en økonomisk planleggingsramme på 1,0 milliarder kroner (mars 2021-kroner; P50-estimat).*
2. *Gjennom arbeidet med prosjektinnrammingen skal de prioriterte prosjektutløsende behov ytterligere konkretiseres, og det skal identifiseres et nødvendig antall alternativer for videre utredning.*
3. *Styret legger til grunn at Sørlandet sykehus HF er prosjekteier for prosjektinnrammingen, basert på godkjent mandat fra Helse Sør-Øst RHF.*
4. *Administrerende direktør gis fullmakt til å godkjenne mandat for prosjektinnramming for akuttbygg Kristiansand ved Sørlandet sykehus HF.*

Styret ved Sørlandet sykehus HF ga i styresak 069-2021 tilslutning til videreføring av prosjektet Akuttbygg Kristiansand til konseptfase, med følgende enstemmige vedtak:

1. *Styret for Sørlandet sykehus HF gir sin tilslutning til forslag til prosjektinnramming for prosjektet Akuttbygg Kristiansand, som består av Rapport prosjektinnramming Akuttbygg Kristiansand og utkast til Mandat for konseptfase, Styringsdokument og Miljøprogram.*
2. *Styret for Sørlandet sykehus HF ber administrerende direktør oversende forslag til prosjektinnramming til Helse Sør-Øst RHF med anmodning om videreføring av prosjektet Akuttbygg Kristiansand til konseptfase.*

2.2. Framskrivninger

Prosjektinnrammingsrapporten fra Sørlandet sykehus HF beskriver kapasitetsberegning og framskrivning til 2040 med utgangspunkt i driftsåret 2019.

Følgende estimerte kapasitetsbehov legges til grunn for videre arbeid med prosjektet Akuttbygg Kristiansand:

Tabell 1: Estimert kapasitetsbehov for prosjektet Akuttbygg Kristiansand

Hovedfunksjon	Delfunksjon	Romnavn kapasitets- bærende rom	Kapasitetsbehov
Opphold, somatikk	Intensiv	Overvåkningsplass	15
Opphold, somatikk	Intermediær	Overvåkningsplass	12
Opphold, somatikk	Observasjon	Observasjonsplass	22
Opphold, somatikk	Nyfødt intensiv	Observasjonsplass	10
Undersøkelse og behandling somatikk	Operasjon	Operasjon	4
Undersøkelse og behandling somatikk	Oppvåking	Overvåkningsplass	9
Undersøkelse og behandling somatikk	Radiologi CT	Undersøkelse	1
Undersøkelse og behandling somatikk	Poliklinikk	Undersøkelse	4
Undersøkelse og behandling somatikk	Akuttmottak		1

2.3. Framtidig bemanning og organisering

Frem mot 2028 vil Sørlandet sykehus HF utarbeide en plan for å styrke kompetansen i akuttmottaket med spesialister i akutt- og mottaksmedisin. Akuttmottaket vil få behov for flere spesialsykepleiere. CT i akuttmottaket vil innebære at akuttmottaket også har radiografer til stede.

Fram mot 2028 skal oppgavedeling mellom yrkesgrupper utvikles og styrkes, sammen med fleksible ordninger for personell. Det tas også høyde for pandemiberedskap. Arealene skal legges til rette for fleksibel bruk, blant annet ved teknologiske endringer og eventuelle pandemier.

Bemanningsplanlegging knyttet til akuttbygget vil være en del av oppfølgingen hos Sørlandet sykehus HF av deres strategiplan 2021-2024, ved delplan for å rekruttere, utdanne, utvikle og beholde medarbeidere.

Sørlandet sykehus HF vil tidlig i 2022 starte en utredning av fremtidig driftskonsept og organisering av aktuelle funksjoner, slik at de behov som er vektlagt legges til grunn for utformingen av nytt bygg.

2.4. Alternativer som skal utredes i konseptfasen

Prosjektinnrammingsrapporten foreslår tre alternativer for videre utredning i konseptfasen, i tillegg til nullalternativet.

Tabell 2: Oversikt over alternativ for videre utredning i konseptfasen

	Akuttområde	Intensivplasser	Intermediær	Operasjon
Nullalternativ	Dagens løsning	Dagens løsning	Dagens løsning	Dagens løsning
Alternativ 1	<ul style="list-style-type: none"> • Akuttmottak • Observasjonspost • Helikopterlandingsplass 	<ul style="list-style-type: none"> • Intensiv • Nyfødt intensiv 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirurgisk intermediær • Medisinsk intermediær 	Dagens løsning
Alternativ 2	<ul style="list-style-type: none"> • Akuttmottak • Observasjonspost • Helikopterlandingsplass 	<ul style="list-style-type: none"> • Intensiv (Dagens løsning for nyfødt intensiv) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirurgisk intermediær (Dagens løsning for medisinsk intermediær) 	<ul style="list-style-type: none"> • Hybridstue • Robotstue • Sectiostue • Fjerde operasjonsstue
Alternativ 3	<ul style="list-style-type: none"> • Akuttmottak • Observasjonspost • Helikopterlandingsplass 	<ul style="list-style-type: none"> • Intensiv • Nyfødt intensiv 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirurgisk intermediær • Medisinsk intermediær 	<ul style="list-style-type: none"> • Hybridstue • Robotstue • Sectiostue • Fjerde operasjonsstue

Tabell 2 viser funksjonsområdene som omfattes av nybygg eller rehabilitering av eksisterende bygg. Det samlede kapasitetsbehovet som beskrevet i Tabell 1, ivaretas gjennom en kombinasjon av nye arealer eller ombygde funksjonsområder. I konseptfasen vil alternativene detaljeres, slik at kost-nyttevurderinger legges til grunn for hvilke funksjonsområder som prioriteres for nybygg eller ombygging i hvert enkelt alternativ. Dersom det samlede alternativet overskrider den økonomiske planleggingsrammen gitt av Helse Sør-Øst RHF i styresak 045-2021, vurderes en eller flere av følgende funksjonsområder å utgå fra dagens alternativ:

- Observasjonspost (evt. redusere antall senger)
- Nyfødt intensiv (alternativet er at den opprettholdes der den ligger i dag)
- Medisinsk intermediær
- Antallet operasjonsstuer
- Helikopterlandingsplass

Prosjektet Akuttbygg Kristiansand kan realiseres som en kombinasjon av nybygg og ombygging av eksisterende bygningsmasse eller som et separat nybygg. Den eksisterende bygningsmassen har et betydelig vedlikeholdsetterslep. I konseptfasens steg 1 er det planlagt å engasjere en tverrfaglig rådgivergruppe, som skal foreta en gjennomgang av eksisterende bygg og infrastruktur, for å vurdere egnetheten og byggekostnad i forhold til de aktuelle funksjonene. En slik gjennomgang legges til grunn for vurderingen av hvilke funksjoner som plasseres i nybygg og i ombygde lokaler. Andre forhold som kan påvirke dette valget, er blant annet funksjonenes nærhetsbehov i eksisterende og nytt bygg, muligheter for å ivareta god pasientflyt og muligheter for helhetlig ressursutnyttelse. Dette må vurderes i sammenheng for å få en best mulig totalløsning.

Utbyggingsalternativene vil utredes som selvstendige alternativer, men på en slik måte at de tilrettelegger for en helhetlig fremtidig utvikling av virksomheten i foretaket og området på Eg.

2.5. Økonomisk bæreevne

I prosjektinnrammingen er de tre alternativene til nullalternativet vurdert, og investeringskostnadene for utbygging er stipulert til:

- Alternativ 1 - 905 millioner kroner
- Alternativ 2 - 832 millioner kroner
- Alternativ 3 - 1075 millioner kroner

Inkludert i disse beløpene er helikopterlandingsplass til 50 millioner kroner og kostnader til vei på 20 millioner kroner. Det er ikke spesifisert i mandatet at de to sistnevnte elementene skal inngå, men de kan sies å være *helhetsgrep og potensiale for langsiktig utvikling av sykehusområdet*, som mandatet krever at skal inngå. Med dette er alle de tre alternativene innenfor eller nær planleggingsrammen på 1 milliard kroner.

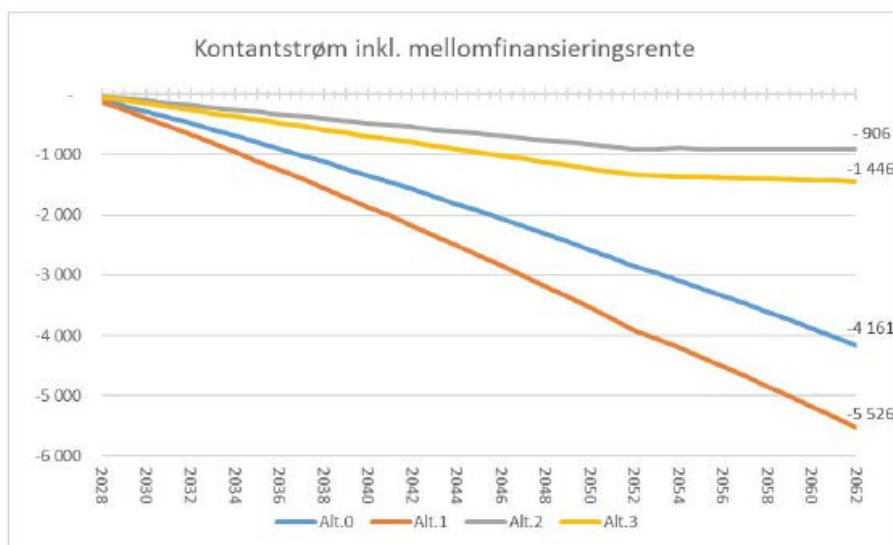
Nullalternativet krever enkelte investeringer og er estimert til 405 millioner kroner.

Økonomivurderingene i prosjektinnrammingsfasen er utført i henhold til *Regionale retningslinjer for driftsøkonomiske analyser og vurdering av økonomisk bæreevne i investeringsprosjekter*. De driftsøkonomiske vurderingene er gjort på et tilfredsstillende nivå for en prosjektinnrammingsfase. Vurderingene er basert på overordnede nøkkeltall og aktivitetsforutsetninger som nærmere redegjort i prosjektinnrammingsrapporten.

Det er gjennomført en analyse av nåverdi og økonomisk bæreevne på prosjektnivå for de fire alternativene. Det er utarbeidet et overordnet anslag for gevinster i de ulike alternativene, som kan danne grunnlag for gevinstplanlegging i senere prosjektfaser. Det er hovedsakelig kvalitative gevinster i alternativene, med moderate kvantitative gevinster i alternativ 2 og 3, i tilknytning til operasjonsaktivitet. Anslaget for gevinster inngår i de økonomiske beregningene.

De ulike alternativene viser ikke økonomisk bæreevne på prosjektnivå. Av utbyggingsalternativene er alternativ 3 minst negativ i bæreevneperspektiv (figur 1).

Figur 1: Økonomisk bæreevneberegning på prosjektnivå for alle de fire alternativene 2028-2062 (35 år)

Økonomisk bæreevne i et helseforetaksperspektiv er en sentral forutsetning i vurderingen av et investeringsprosjekt. Det er utført en vurdering av økonomisk bæreevne for helseforetaket som helhet, der de ulike alternativene har blitt innarbeidet i en oppdatering av *økonomisk langtidsplan 2022-2025*. Beregningene viser at helseforetaket opprettholder bæreevne på helseforetaksnivå.

Det er i prosjektinnrammingen lagt til grunn at finansieringen for alle alternativene består av serielån over 25 år på 70 prosent av prosjektkostnaden samt 30 prosent egenfinansiering fra oppsparte midler (basisfordring) hos Helse Sør-Øst RHF.

2.6. Avhengigheter til andre prosjekter

Prosjektet Akuttbygg Kristiansand skal enten bygges som et separat nybygg eller en kombinasjon av nybygg og ombygging av eksisterende bygningsmasse. Hvis hele prosjektet løses i et nybygg, vil det være relativt få praktiske problemer knyttet til samtidig bygging og drift for de funksjonsområdene som omfattes av prosjektet. Hvis prosjektet løses i en kombinasjon av nybygg og ombygging av eksisterende arealer, vil det være en periode hvor funksjonsområdene trolig må driftes i midlertidige lokaler. Prosjektet omfatter tunge sykehusfunksjoner som det er komplisert og kostbart å drifte, og det stiller store krav til alternative lokaler.

Prosjektet vil påvirke driften, og det må lages gode og risikoreducerende planer for å sikre forsvarlig drift i løpet av byggeperioden.

Kristiansand kommune er interessent i fremtidig utvikling av sykehusområdet på Eg og forbereder egne arbeidere knyttet til Legevakt og andre kommunale akutt- og beredskapsfunksjoner, som ikke er en del av prosjektet Akuttbygg Kristiansand. Dersom prosjektene og byggeprosessene planlegges parallelt, vil det være behov for koordinering mellom prosjektene. Helseforetaket oppgir at det er etablert en god dialog med kommunen i prosjektinnrammingen, som vil opprettholdes videre i konseptfasen.

Plan for utvikling av nye arbeidsprosesser, logistikk i behandlingen og effektivisering som følge av byggeprosjektet organiseres som eget organisasjonsutviklingsprosjekt. Håndtering av hvordan disse nye arbeidsprosessene vil påvirke flyt i akuttbehandlingen, samarbeid mellom og arbeidsprosesser i klinikkene vil bli beskrevet nærmere i konseptfasen.

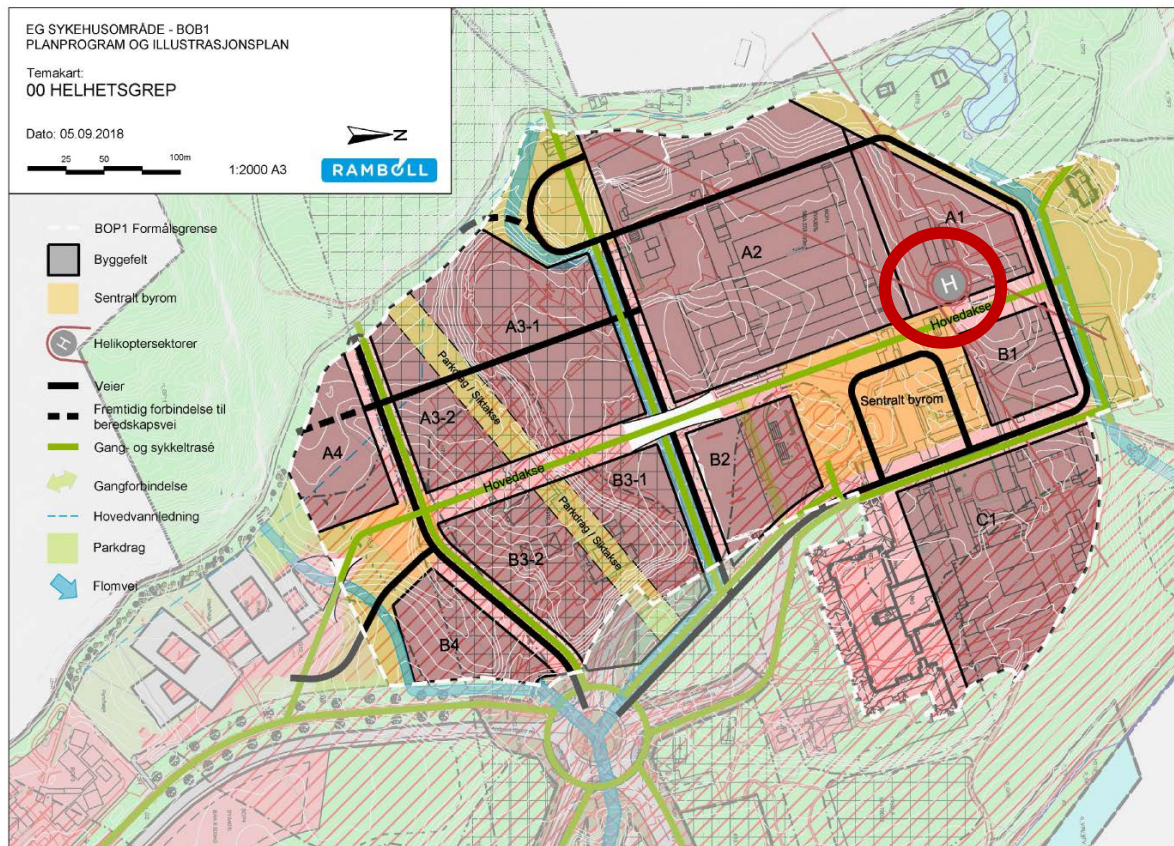
Sørlandet sykehus HF har vedlikeholdsetterslep i dagens bygningsmasse som ikke vil bli løst av dette prosjektet, men man kan oppnå noen positive effekter ved ombygging av eksisterende arealer.

2.7. Forhold knyttet til tomt, regulering og vern

Prosjektet er en videreutvikling av helseforetakets virksomhet på Eg i Kristiansand, og lokalisering er derfor gitt. I 2018 fikk helseforetaket gjennomført en mulighetsstudie hvor flere alternativer for utbygging ble vurdert. Det mest hensiktsmessige synes å være et tilbygg på nordsiden av hovedbygget. Denne beliggenheten begrunnes med nærhet til funksjoner i eksisterende bygg og hensyn til fleksibilitet og gjennomførbarhet. Vurderinger av grunnforhold viser også at denne beliggenheten er egnet. Gjeldende områderegulering gir mulighet for store nye bygningsvolum på den aktuelle tomten. Helseforetaket eier selv den

aktuelle tomten, og området er regulert til sykehusformål. Den mest aktuelle tomten for akuttbygget grenser opp til vernede naturområder, men dette vurderes ikke som et hinder da tomten er romslig.

Denne plasseringen av bygget er hensiktsmessig også for fremtidig videreutvikling av området, ved at det fortsatt vil være utviklingsmuligheter flere steder på området.

Figur 2: Utviklingsområder på Eg i Kristiansand med aktuell plassering markert som rød sirkel til høyre

Det foreligger ikke vernehensyn av den bygningsmassen som vil bli berørt av prosjektet. Det er bygninger på området som har vernestatus, men på grunn av avstanden til disse bygningene vurderes det ikke å påvirke prosjektet.

3. Administrerende direktørs anbefaling

Administrerende direktør vurderer at Sørlandet sykehus HF har gjennomført prosjektinnramming av prosjektet Akuttbygg Kristiansand i henhold til veileder for tidligfasen i sykehusbyggprosjekter.

Administrerende direktør anbefaler med utgangspunkt i de prosjekttløsende behovene, fremdrift i andre prosjekter og resultatutviklingen for foretaksgruppen, at prosjektet nå kan føres videre til konseptfase.

Administrerende direktør anbefaler at Sørlandet sykehus HF viderefører ansvaret for prosjektet også i konseptfasen. Arbeidet skal være basert på godkjent mandat fra Helse Sør-Øst RHF. Administrerende direktør ber om fullmakt til å godkjenne mandat for konseptfasen.

Trykte vedlegg:

1. Vedlegg 1 Saksframlegg for styret ved Sørlandet sykehus HF om prosjektinnramming Akuttbygg Kristiansand 27. oktober 2021
2. Vedlegg 2 Foreløpig protokoll fra styremøte 27. oktober 2021 Sørlandet sykehus HF

Utrykte vedlegg:

- [Prosjektinnrammingsrapport, vedlegg til sak 69-2021, Sørlandet sykehus HF](#)